

ฉบับที่ ๒๓ เดือนธันวาคม ๒๕๖๓

- ทบทวนผลงานและฐานพลัง เพื่อก้าวต่อไป
ของวุฒิสภาการสมอง
พลังวุฒิสภาการสมอง ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ
บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ภาควิชา
ภาคตะวันออก และภาคเหนือ

บทบรรณาธิการ

เดือนธันวาคม ยังคงเป็นเดือนที่ชาวไทยทุกคนร่วมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๕ ธันวาคม พระองค์ทรงเป็น “กษัตริย์นักพัฒนา” ที่มีพระมหากรุณาธิคุณต่อประเทศไทยอย่างหาที่สุดมิได้ โดยพระราชทานปรีชาญาณของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนชาวไทยและชาวโลก เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ปวงชนชาวไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ดีมีสุข

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา วุฒิสภา ได้น้อมนำและขับเคลื่อนการนำปรีชาญาณของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งมีผลงานที่เป็นรูปธรรมในหลากหลายด้าน ดังนั้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานวุฒิสภา ให้สาธารณชนได้รับทราบ มูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และวุฒิสภาธนาคารสมอง ได้ร่วมกันจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

วุฒิสภา ระดับภาคทั่วประเทศ โดยในปี ๒๕๖๓ ได้จัดการประชุมรวม ๓ ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคเหนือ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานของวุฒิสภาที่ได้ดำเนินงานกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่ และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์พูดคุยถึงแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป ทั้งนี้ สามารถติดตามอ่านบทความเรื่อง **“ทบทวนผลงานและฐานพลัง เพื่อก้าวต่อไปของวุฒิสภาธนาคารสมอง”** ในจุลสารฉบับนี้

การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด - ๑๙ ยังคงพบการกระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ คณะผู้จัดทำ ขอให้วุฒิสภา และผู้อ่านทุกท่านระมัดระวังและรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และป้องกันตนเองและครอบครัวให้ห่างไกลจากไวรัสโควิด - ๑๙ ขณะเดียวกัน วุฒิสภา สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องแก่ผู้ใกล้ชิดและประชาชนทั่วไป และทุกภาคส่วนต้องร่วมมือร่วมใจกันหยุดยั้งการแพร่เชื้อเพื่อชาติโดยเร็ว เพื่อให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างปกติ ภายใต้การดำเนินชีวิตวิถีใหม่ในอนาคตต่อไป

(ต่อจากหน้า ๓๓๓)

ผู้สูงอายุ และกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องใช้จากวัสดุเหลือใช้ อาทิ กระเป๋าสานจากกลองนม ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก แพร่ นำเสนอแนวคิดแพทย์แผนไทย จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ลำพูน นำเสนอการอนุรักษ์พืชสมุนไพร เพื่อใช้ทดแทนยาปฏิชีวนะ พิษณุโลก นำเสนอการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่องป่าชุมชน

ทั้งนี้ ยังร่วมด้วยการจัดแสดงนิทรรศการภาคีการพัฒนาอื่น ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาพันธ์เกษตรกรยั่งยืน และสำนักวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ - เชียงราย

สุดท้าย เวทีระดับภาค จบไปด้วยดี วุฒิสภา ทุกจังหวัดได้ทบทวนผลงานที่มี และได้เห็นถึงแนวทางการดำเนินงานของเพื่อนวุฒิสภา จังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งยังมีข้อคิดหลายประเด็นที่วุฒิสภา สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานระดับปัจเจก ระดับกลุ่ม เรียกได้ว่าเป็นการปิดฝุ่นของเดิม หรือเพิ่มเติมสิ่งใหม่ รวมทั้งเตรียมผลงานสำหรับที่จะมานำเสนอในเวทีระดับประเทศ **“๒๐ ปี ธนาคารสมอง”** ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ต่อไป

บทวนผลงานและฐานพลัง เพื่อก้าวต่อไป ของวุฒิสภาการระดม

ปี ๒๕๖๓ เป็นปีครบรอบการจัดตั้งธนาคารสมอง ๒๐ ปี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งมีบทบาทเป็นนายทะเบียนธนาคารสมอง จึงได้ทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ทั้งความสำเร็จ ปัญหา และอุปสรรครวมทั้งรวบรวมเพื่อนเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนมาตลอดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อนำเสนอผลงานที่เป็นความสำเร็จของวุฒิสภา มากมายทั่วประเทศ ให้สาธารณะได้ตระหนักถึงคุณค่าผลงานของวุฒิสภา ในเบื้องต้น ได้กำหนดที่จะจัดแสดงผลการดำเนินงานวุฒิสภา ในช่วงกลางปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา แต่ต้องพบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ จึงต้องเลื่อนการจัดงานมาในปี ๒๕๖๔ นี้

ในช่วงที่ผ่านมา สศช. โดยกองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม (กสท.) และมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ได้จัดเวทีประชุมในระดับภูมิภาค ในชื่อ **“พลังวุฒิสภาการระดม ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** เพื่อให้เป็นเวทีสำหรับวุฒิสภา ได้แสดงผลงาน และบอกเล่าเรื่องราวความภาคภูมิใจและสิ่งที่จะทำต่อไปให้เพื่อนวุฒิสภา ร่วมภาคและต่างภาค เพื่อนเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมได้รับรู้ ซึ่งได้จัดเวทีแรก เมื่อปี ๒๕๖๒ ที่ **ภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)** และตามมาด้วยเวที **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดสุรินทร์)** ตามที่เคยกล่าวไปแล้วในจุลสารฉบับที่ผ่านมา และเมื่อปี ๒๕๖๓ ได้จัดเวทีครบทุกภูมิภาคคือ **ภาคกลาง (จังหวัดเพชรบุรี) ภาคตะวันออก (จังหวัดฉะเชิงเทรา) และสุดท้ายภาคเหนือ (จังหวัดเชียงราย)** โดยมีการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ อย่างเคร่งครัด

ในการจัดเวทีแต่ละครั้ง นอกจากเรื่องราวที่วุฒิสภา ได้นำมาบอกเล่าแล้ว ยังมีส่วนของการเติมเต็มองค์ความรู้จากสภาพัฒน์ และกรมการมูลนิธิพัฒนาไท มีมุมมองใหม่ ๆ จากแขกรับเชิญในวงเสวนาในแต่ละภาค รวมทั้งมีมุมนิทรรศการให้วุฒิสภาแต่ละจังหวัดได้นำของดีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค มาจัดแสดง เวทีภาคกลางและภาคเหนือมีความพิเศษ เนื่องจากมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมจากเจ้าบ้านเพื่อต้อนรับแขก ซึ่งเป็นช่วงที่เจ้าบ้าน ผู้ชม ต่างก็ตื่นตา ตื่นใจไปด้วยกัน

การจัดเวทีระดับภาค ใช้เวลาจัดกิจกรรม ๒ วัน มีผู้เข้าร่วมการประชุมจากวุฒิสภา และเครือข่ายการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในภูมิภาคนั้น ๆ นอกจากนี้ในแต่ละเวที สภาพัฒน์ได้นำเรื่องราวไปเล่าสู่กันฟัง ใน ๒ เรื่อง คือ

การแสดงเวทีภาคกลาง

การแสดงเวทีภาคเหนือ

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคและทิศทางการพัฒนา เพื่อฉายภาพการพัฒนาในระดับภูมิภาค และ ๒) **ดัชนีความก้าวหน้าของคนในแต่ละภูมิภาค** ดัชนีความก้าวหน้าของคน หรือ HAI (ค่าคะแนนระหว่าง ๐ - ๑) เป็นการวัดความก้าวหน้าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในระดับจังหวัด มีองค์ประกอบ ๘ ด้าน ๓๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) สุขภาพ (๒) การศึกษา (๓) ชีวิตการงาน (๔) รายได้ (๕) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (๖) ชีวิตครอบครัว และชุมชน (๗) การคมนาคมและการสื่อสาร และ (๘) การมีส่วนร่วมสภาพพัฒนานำไปเล่าให้ฟังเพื่อให้แต่ละจังหวัดได้ทราบถึงลำดับการพัฒนาคน เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยในการพัฒนาคนของจังหวัด เพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนาคนต่อไป นอกจากนั้นยังมีช่วง **เรื่องราวดี ๆ จาก เวทีวุฒิสภาการระดม** ในแต่ละภาค ในแต่ละเวที มีช่วงที่มีความพิเศษเป็นลักษณะเฉพาะตัว มีของดีจากเวทีเสวนา เวทีการระดมความเห็น และช่วงวุฒิสภา เล่าให้ฟัง พร้อมทั้งวุฒิสภา ได้นำผลงานมาจัดนิทรรศการ หรือเรียกว่า ช่วงนำของดีมาโชว์

เมื่อเวทีสุดท้ายจบลง ก็นับได้ว่าวุฒิสภา ได้มีความพร้อมสำหรับการนำผลงานมาเสนอในเวทีระดับประเทศ ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ อันเป็นเดือนมหามงคลของประชาชนชาวไทยที่จะได้ร่วมอวยพร เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยวุฒิสภา จะได้ร่วมแสดงถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่พระองค์ท่านได้มีพระราชดำริ อันเป็นจุดเริ่มต้นของงานธนาคารสมองในเวลาต่อมา

พลังวุฒิสภาสารนาการสมอง

ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ภาคกลาง

(วันที่ ๒๖ - ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ โรงแรมลองบีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี)

นางสาวเอกรัตน์ นาคาคง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบุรี คือ “เมืองเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และเมืองน่าอยู่ น่ากิน น่าเที่ยว ระดับประเทศ” ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) การพัฒนาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจจากฐานการท่องเที่ยว การค้า การบริการ และการเกษตรครบวงจร (๒) การเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และสังคมคุณภาพที่พึ่งตนเองได้ด้วยศาสตร์พระราชา และ (๓) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และกล่าวถึงวุฒิสภาว่า ภูมิใจที่มี “ผู้สูงวัยมีจิตอาสาช่วยเหลือพัฒนาพื้นที่ และเป็นอีกหนึ่งพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง และนำภาคภูมิใจของประเทศ”

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญว่า โควิด - ๑๙ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและไทย คนส่วนใหญ่ของประเทศประสบปัญหาว่างงาน ดังนั้น “โลกยุค New Normal ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่มากมาย แม้คาดกันว่าโควิด - ๑๙ อาจเบาบางลงได้ภายใน ๒ ปี แต่อาจต้องเผชิญกับโรคระบาดใหม่อีกเป็นระลอก จึงจำเป็นต้องปรับทั้งวิถีคิดและการบริหารจัดการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสภาวะความเป็นจริง ในยุคใหม่ ด้วยการสร้างความสมดุลระหว่างมิติสุขภาพกับมิติเศรษฐกิจที่จะนำไปสู่เป้าหมาย “ความอยู่ดีมีสุข” หรือ **Well-being** ที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม โดยทุนทางสังคมมีความสำคัญยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายสุขภาวะ ประกอบด้วย 3E ได้แก่ **Empathy** การรับฟังความคิดเห็น **Empower** การสร้างการมีส่วนร่วม และ **Engagement** การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นเจ้าของกิจกรรม การพัฒนาอย่างแท้จริงด้วยการยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”

ช่วงสภาคพัฒนาฯ เข้าสู่กันฟัง

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาและทิศทางการพัฒนากากลาง

นายเชิฐ ไกรนรา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สศช. เล่าถึง ทิศทาง เป้าหมาย การพัฒนากากลางและกรุงเทพมหานคร คือ “พัฒนากากรุงเทพฯ กลุ่มนครทันสมัย และกากลางเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง” ใน ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) พัฒนากากรุงเทพฯ เป็นมหานครทันสมัยระดับโลก ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง (๒) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยง เพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งกา (๓) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (๔) บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (๕) เปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย - ภาคกลาง - เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และ (๖) พัฒนาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมกับทุกภาค เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพ และลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาภายในประเทศ

ดัชนีความก้าวหน้าของคน

นางสาวดวงกมล วัฒนกิจ รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนารายได้และการกระจายรายได้ สศช. ชี้ให้เห็นว่า ค่าดัชนี HAI ภาคกลาง ในปี ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๐.๖๔๔๙ สูงกว่า HAI ภาพรวมระดับประเทศ (๐.๖๒๑๙) โดยมีค่าดัชนีในการพัฒนาคนดีขึ้น ๔ ด้าน ได้แก่ **ด้านที่อยู่อาศัย** ครั้วเรือนมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองมากขึ้น **ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร** มีการเข้าถึงมือถือและอินเทอร์เน็ต และถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น **ด้านชีวิตการทำงาน** มีสัดส่วนผู้ประกันสังคมเพิ่มขึ้น และ**ด้านการศึกษา** มีอัตราการเข้าเรียน ค่า IQ และคะแนน O-Net เพิ่มขึ้น แต่ยังมีส่วนที่ค่าดัชนีลดลง ๒ ด้าน ได้แก่ **ด้านรายได้** จากการเพิ่มขึ้นของคนจนและหนี้สินครัวเรือน และ**ด้านการมีส่วนร่วม** จากการไปใช้สิทธิลงประชามติลดลง ทั้งนี้ จังหวัดที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา จังหวัดที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ อ่างทอง กาญจนบุรี และชัยนาท ตามลำดับ

ช่วงเรื่องราวดี ๆ จาก เวทีวุฒาจารย์คารมสมอง

แบ่งปัน จาก เวทีเสวนา “พลังสูงวัยร่วมสร้างชุมชนสู่ความเท่าเทียม”

เป็นช่วงที่มีแขกรับเชิญมาบอกเล่าเรื่องราว เพื่อจุดประกาย และแลกเปลี่ยนมุมมองกับวุฒาจารย์ ๓ เรื่อง

การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่ โดยนายศิวโรฒ จิตนิยม ประธานสถาบันการเงินชุมชน ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พูดถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศ และเสนอว่า ภาครัฐควรส่งเสริมให้ชุมชน

และท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ด้วยการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีการพัฒนาให้มากขึ้น พร้อมกับมี**แนวทางแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ** คือ (๑) ทบทวนวิถีชีวิต อดีต และปัจจุบันของชุมชน (๒) ค้นหาสาเหตุและปัจจัยของปัญหา (๓) ตั้งเป้าหมายในอนาคต เน้นให้ทุกคนมีความสุข (๔) กำหนดแผนการดำเนินงาน โดยใช้ศักยภาพในพื้นที่ตนเองเป็นหลัก (๕) ปฏิบัติการอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ ต่อเนื่อง และ (๖) พัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตไทย เสริมด้วยกระบวนการขับเคลื่อนงานให้ **“คนอยู่ดีมีความสุขยั่งยืน”** ดังนี้ (๑) รู้จักตนเอง รู้จักชุมชน พัฒนาชุมชน ด้วยการจัดทำแผนชีวิต แผนชุมชน และแผนท้องถิ่น (๒) ชุมชนต้องปรับตัว ให้เหมือนน้ำ

ด้วยการผสมผสานทฤษฎีน้ำตก (การสั่งการจากบนลงล่าง) และทฤษฎีน้ำพุ (การระเบิดจากข้างใน) (๓) ปรับเป้าหมายการพัฒนาคนและชุมชนท้องถิ่น พัฒนาคนและชุมชนสู่ “ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข” (๔) ปรับเป้าหมายชีวิตสู่การมีความสุข ด้วยการปรับความคิด : คิดเป็นระบบ คิดพึ่งตนเอง คิดเพื่อส่วนรวม และปรับการกระทำ : ทำร่วมกัน ทำตามวิถีชีวิต ทำตามหน้าที่ ซึ่งความสุขจะทำให้เกิดการแบ่งปัน และเอื้อเฟื้อ และ (๕) จัดทำข้อกำหนด/ธรรมนูญชุมชน ที่มีเกณฑ์ความสุข และตัวชี้วัดความดี/คนดี

สุดท้ายเห็นว่า **ความเสมอภาคและความเท่าเทียม** ในประเทศ จะเกิดได้ด้วยการนำใช้ **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้ ร่วมกับพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา ต่อยอด และสร้างสุขให้ปวงประชา ซึ่งทุกคนจะได้รับความเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับหลักศาสนา คือ สด ละเอียด การทำบาป/ทำไม่ดี ทำกุศล/ความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์

เกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม โดย นายยุทธพงษ์ กอบกาญจนนา ไร่จอมยุทธ์เกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมแบ่งปันประสบการณ์จากทำไร่อ้อย ในแบบเกษตรแบบดั้งเดิม มีการใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงมาก ส่วนราคาโรงงานเป็นผู้กำหนด จึงขาดทุนสะสมมาตลอด อีกทั้งการใช้สารเคมี ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ต่อมาได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของสามพรานโมเดล จึงปรับเปลี่ยนมาทำ **เกษตรอินทรีย์** เลิกใช้สารเคมีทุกชนิด และปลูกพืชให้เลี้ยงตนเองได้ ด้วยการปลูกพืชแบบผสมผสาน ทั้งการทำนา ปลูกอ้อย กล้วย ไม้ยืนต้นต่าง ๆ และแปรรูปผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่ม อาทิ น้ำตาลอ้อยอินทรีย์ โดยส่งขายตลาดสุขใจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และออนไลน์ทาง Facebook Line ทำให้มีตลาดเป็นของตนเอง มีพลังต่อรอง สามารถกำหนดราคา และเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน และยังเหลือแจกจ่ายและแบ่งปันอีกด้วย ปัจจุบัน ไร่จอมยุทธ์พัฒนาเป็น **ศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้** ให้นักเรียน เยาวชน และผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้การทำเกษตร อาทิ การปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์อ้อยอินทรีย์ มีฐานการเรียนรู้ที่ยึดหลัก “ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง พอกิน พอใช้พออยู่ พอร่มเย็น” ด้วยการปลูกไม้ยืนต้นต่าง ๆ ที่สามารถใช้งานได้ อาทิ ปลูกไผ่ แล้วนำต้นไผ่/กิ่งไผ่มาเผาเป็นถ่าน “**การแบ่งปัน เน้นความยั่งยืน**” เช่น ปลูกพอกิน ด้วยการปลูกข้าวและผักต่าง ๆ ทำบุญ ทำทาน แจก และขยายเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับ **โคก หนอง นา โมเดล** ในการจัดการพื้นที่ให้มีความเหมาะสม ด้วยการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่ **ผลลัพธ์ที่ชัดเจน** คือ ในช่วงสถานการณ์โควิด เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่ได้รับผลกระทบหรือได้รับผลกระทบน้อยมาก มีอาหารทานอย่างเพียงพอ จึงเรียกแนวทางการดำเนินงานของตนเองว่า “**เกษตรทางรอด**” ที่พร้อมรับมือวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้สูงอายุกับการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน

โดย นางสาวภัทรพร เย็นบุตร สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DEPA) ได้เล่าให้ฟังถึงงานของ DEPA ในการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดทำแผนส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และดัชนีชี้วัดอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมดิจิทัล และนำมาประยุกต์ใช้กับภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม ชุมชนท้องถิ่น สังคม รวมทั้งพัฒนากำลังคน ในการสร้าง Smart People ที่นำไปสู่ Smart City, Smart Home และ Smart Family ที่มีการใช้เทคโนโลยีแบบ “**ใช้เป็น ใช้สร้างสรรค์ และใช้ปลอดภัย**” มีการกิจสำคัญ ๒ ด้าน คือ **การพัฒนาคุณภาพชีวิต** ครอบคลุมการพัฒนาทักษะ E-Commerce และเปิดร้านค้า Online ให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ และ**การคุ้มครองความปลอดภัยในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ**

พร้อมก็นำข้อมูล**พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มเปราะบาง** มาเล่าให้ฟังบนเวที ถึงผลการสำรวจว่า ในปี ๒๕๖๘ **กลุ่มผู้สูงอายุ ช่วงอายุ ๕๕ - ๖๔ ปี** มีอุปกรณ์สารสนเทศ ๑.๘ เครื่อง/คน และสนใจรับชมสื่อ online ร้อยละ ๘๑ ผู้สูงอายุจำนวนมากตกเป็นเหยื่อของภัยจากเทคโนโลยี มีเพียงร้อยละ ๔.๒ ที่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และมีประโยชน์ **กลุ่มเด็กและเยาวชน ในช่วงอายุ ๑๖ - ๒๔ ปี** ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๘.๘ ของผู้ใช้ทั้งหมด โดยรูปแบบการใช้งานที่นำไปสู่ความเสี่ยง คือ การคุกคามด้วยวาจาที่มีแนวโน้มจะพัฒนาเป็นภัยรูปแบบอื่นที่มีความรุนแรงมากขึ้น และ**กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ** โดยเฉพาะผู้พิการทางหู ต้องอาศัยการสื่อสารด้วยภาพเป็นหลัก แม้จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังขาดโอกาสการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และสถานศึกษาที่รองรับผู้พิการมีจำกัด ดังนั้น กลุ่มผู้พิการทางหูจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

กระบวนการจัดทำแนวทางการพัฒนา “การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของวุฒิสภาฯ” ภาคกลาง

เป็นช่วงที่วุฒิสภาฯ และเครือข่าย ร่วมล้อมวงพูดคุยถึงแนวทางการดำเนินงานใน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) การส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต (๒) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๓) ด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ (๔) การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และ (๕) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีแนวทางร่วมกันในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ การส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ส่งเสริมการทำ “One Plan” ที่เชื่อมโยงบูรณาการแผนงานระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม อบรมให้ความรู้เพื่อสร้างงานสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดงาน รวมพล “คนอาสา” เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา และกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุให้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเองและป้องกันโรค และสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) คนต้นแบบ และพื้นที่ต้นแบบ

ด้านที่ ๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการบ้านถนอมโลก โดยการใช้โซล่าเซลล์ จากพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทน การนำวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ รมณรงค์ให้ความรู้ในการกำจัดขยะที่ถูกวิธี การใช้ถังบำบัดไขมัน การผลิตน้ำ EM สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ การทำธนาคารน้ำใต้ดิน การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนส่งเสริมการทำธนาคารต้นไม้ การอนุรักษ์ป่าชายเลน และส่งเสริมการนำระบบสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพ

ด้านที่ ๓ ด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพสาธารณสุข การดำรงชีวิตวิถีใหม่ให้แก่ชุมชนและโรงเรียน หนุนเสริมการทำงานในลักษณะ

“บวร” ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและพื้นที่ โดยอาศัย Big Data เป็นฐานข้อมูลในการทำงาน ถอดบทเรียนและจัดทำชุดเรียนรู้ คู่มือในโครงการที่สำเร็จเป็นรูปธรรม เผยแพร่และขยายผลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเติมเต็มองค์ความรู้ที่หลากหลายให้แก่วุฒิสภาฯ อาทิ เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ นวัตกรรมการทำงานในรูปแบบใหม่

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

มุ่งเน้นให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความสามัคคีทำงานอย่างบูรณาการในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมั่นคง ส่งเสริมการทำงานแบบจิตสาธารณะ (จิตอาสา)

สร้างแรงจูงใจ และหาผู้สืบทอด โดยทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ สภาวัฒนธรรมภาคเอกชน ทำงานในรูปแบบ บ้าน วัด โรงเรียน สร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปที่เป็นความต้องการของชุมชน ความรู้ด้านเทคโนโลยีสร้างวินัยให้กับชุมชน และต้องปฏิบัติอย่างมีสติ

ด้านที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เน้นการทำงานพัฒนาเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ โดยพัฒนาเครื่องมือและทักษะในการประสานงานการจัดทำฐานข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา และ

ความต้องการของพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาชุมชนวิเคราะห์ข้อมูล และเปิดพื้นที่ในการสร้างการยอมรับจากชุมชนและเครือข่ายโดยขอให้ สสช. สนับสนุนการทำงานของวุฒิสภาฯ ทั้งในเรื่องงบประมาณและการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เล่าให้ฟัง จาก วุฒิสภา ภาคกลาง

วุฒิสภา แต่ละจังหวัดเล่าให้ฟังชัด ๆ สั้น ๆ ว่าดำเนินงานเรื่องอะไรกันบ้าง หรือวางแผนทำอะไรต่อไป ไฉ่เรียงรายจังหวัดดังนี้

@กรุงเทพมหานคร ทำงานเรื่องโภชนาการ สุขภาพอาหาร และสุขภาพอนามัย **@กาญจนบุรี** มีโครงการดนตรี กีฬาบำบัด ให้ผู้สูงอายุ และสอนการอ่าน - เขียนให้นักเรียนในโรงเรียน **@ชัยนาท** ทำงานเกี่ยวกับการเกษตร ลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานและเผยแพร่สู่สาธารณะ พร้อมทั้งขยายภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ **@นครปฐม** เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานทดแทนแก่ภาคีเครือข่ายให้มากขึ้น **@นนทบุรี** มีโครงการปลูกไม้ผลและขึ้นทะเบียน GI ได้แก่ ทุเรียน กระท้อน และมะม่วง โครงการปลูกต้นไม้ ๑๐๐,๐๐๐ ต้น การอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และการวิจัยศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ **@ปทุมธานี** ร่วมกับภาคีเครือข่ายส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนไม่น้อยกว่า ๕ แห่ง ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น ทักษะการผลิต การแปรรูป การขาย การตลาด เป็นต้น พร้อมทั้งศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ปรัชญาหรือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหของชุมชน **@ประจวบคีรีขันธ์** ส่งเสริมการออกกำลังกายในวัยใส (ผู้สูงอายุ) และสรรหาวุฒิสภาฯ เพิ่มเติม **@เพชรบุรี** ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน คนในชุมชน และผู้สนใจ ศึกษา ศึกษาดูงานโครงการตามแนวพระราชดำริในจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้ไปสร้างงาน/อาชีพ สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต **@พระนครศรีอยุธยา** มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลเมืองอโยธยา ด้านผู้สูงวัยและด้านสวัสดิการ และเทศบาลตำบลเกาะเรียน ด้านการท่องเที่ยว ชุมชน และศิลปวัฒนธรรม และมีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนวุฒิสภาฯ ให้ได้อย่างน้อย ๒ คน/เดือน **@ราชบุรี** ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ลด/เลิกใช้สารเคมีการเกษตร ลดการเผาซากพืชและวัชพืช สนับสนุนกลไกไม่ในการปลูกป่า และดูแลสุขภาพให้ชาวบ้านปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า **@ลพบุรี** อยู่ระหว่างหาแนวทางการทำงานกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และกลุ่มคนเปราะบาง **@สิงห์บุรี** ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ **@สุพรรณบุรี** ดำเนินกิจกรรมด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริม/ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีไทย **@สมุทรปราการ** ทำงานด้านการจัดการขยะ

การนำขยะพลาสติกมาแปรรูปเป็นน้ำมันดีเซล เบนซิน และผ้าไตรจักร ผ้าอบน้ำฝน **@สมุทรสาคร** พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อาทิ โครงการอาหารกลางวัน ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ สร้างความร่วมมือกับอาสาสมัครและกลุ่มต่าง ๆ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานที่เป็นรูปธรรมสู่สาธารณะ **@สมุทรสงคราม** ดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุ การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน **@สระบุรี** เน้นการพัฒนาอาชีพ ทรัพยากรธรรมชาติ การปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม จิตอาสา ประสานภาคีเครือข่ายในการให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ การสรรหาวุฒิสภาฯ และเผยแพร่บทบาทวุฒิสภาฯ อย่างต่อเนื่อง และ **@อ่างทอง** สืบทอดและสานต่อการรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยได้แก่ งานแหงหยวก ให้แก่เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

สุดท้าย **นายพ่าย พยอมยนต์**

กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท **ฝากข้อคิด**

ว่า “ตลอดระยะเวลา ๖ ทศวรรษของการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจไทยขับเคลื่อนด้วยการลงทุนจากภายนอก และภายในประเทศ ร้อยละ ๖๐ พึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวถึง ร้อยละ

๑๗ ของ GDP เกิดปัญหาหวั่นระงับ จนกระจาย

ประชากรมีหนี้สินครัวเรือนสูงถึงร้อยละ ๘๑ ของ GDP ดังนั้นประชาชนจึงควร **พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน** สอดคล้องกับแนวคิดของในหลวงรัชกาลที่ ๙ คือ การระเบิดจากข้างใน และการดูแลซึ่งกันและกัน มองคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาใน ๓ มิติ คือ **ด้านกาย** มองแบบองค์รวม สุขภาพดีขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การออกกำลังกาย และอาหาร ที่เชื่อมโยงสู่ระบบการผลิตอาหารเกษตรอินทรีย์ และถูกสุขอนามัย **ด้านจิตใจ** ใช้หลักพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักพื้นฐาน ที่นำไปสู่ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ความตรงต่อเวลา ความอดทนอดกลั้น และ**ด้านสติปัญญา** นอกจากการเรียนในระบบแล้ว การเรียนตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การฝึกวิชาชีพ เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต **การรักษาสภาพแวดล้อม**

ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้มีมาตรฐาน โดยไม่กระทบกระเทือนต่อคนรุ่นหลัง การลดปัญหาฝุ่น PM 2.5 การฟื้นฟูป่าชายเลนที่เชื่อมโยงสู่การสร้างและส่งเสริมอาชีพ สำหรับ **แนวทางการทำงานของมูลนิธิฯ** นั้น จะต้องบูรณาการการทำงานกับภาคีเครือข่าย และประสานแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในระดับแผนชุมชน แผนตำบล แผนอำเภอ ตามความต้องการของคนในพื้นที่ และผลักดันเข้าสู่แผนของจังหวัด จนเกิดการเชื่อมโยงแผนกันทั่วประเทศ”

ของดี มีมา Show

ภาคกลาง มีของดีจากมูลนิธิฯ หลายจังหวัดมาจัดแสดง ให้เพื่อนมูลนิธิฯ และแขกผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ได้เยี่ยมชม บางส่วนสามารถซื้อหาติดมือกันกลับไปบ้าง รวบรวมได้ ดังนี้

เพชรบุรี : วิถีตาล งานช่างศิลป์ชั้นครู คู่มือเมืองเพชรบุรี นำเสนอวิถีชีวิตของคนจังหวัดเพชรบุรีที่มีความผูกพันกับต้นตาลมาตั้งแต่อดีต การแปรรูปต้นตาลเป็นอาหารและผลิตภัณฑ์ของเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งนำเสนองานช่างศิลป์จากครูช่างเมืองเพชรฯ งานศิลปะลายรดน้ำปิดทอง ปูนปั้น ขนมหวาน เมืองเพชร อาหารและผลิตภัณฑ์ แปรรูปจากต้นตาล อาทิ ลูกตาลลอยแก้ว น้ำตาลสด ของใช้ของเล่นผลิตจากต้นตาล

สุพรรณบุรี : ดอกไม้ประจำชาติ
อาเซียน (๑๐ ประเทศ) ประดิษฐ์ด้วยดินไทย สาธิตการประดิษฐ์ดอกไม้ประจำชาติอาเซียน (๑๐ ประเทศ) ที่ประดิษฐ์ด้วยดินไทยของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นผลงานที่มีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี

กาญจนบุรี : พลังภูมิปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดกาญจนบุรี เรื่องกล้วย ช่วยเศรษฐกิจ ทอดมันหัวปลี กล้วยทอด กล้วยอบ ปั่นตุ๋กตาตุ๋กกลิ่น (จากคำโบราณที่ว่า “ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น”) ดอกไม้จากพร้อยยา

ราชบุรี : การเพิ่มมูลค่ากล้วยตานีด้วยนวัตกรรม สาธิตการทำกระทงและบายศรีจากใบตองกล้วยตานี กาบกล้วยตานีใช้นวัตกรรมรังสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋ากือแพ้มเก็บเอกสาร โดยมีตลาดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมาเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกัน

สมุทรสงคราม : สิ่งประดิษฐ์ในขวดแก้ว/สมาธิพอเพียง สาธิตการประดิษฐ์ของตกแต่งและของที่ระลึกจากการนำสิ่งของเล็ก ๆ ใส่ในขวดแก้วให้สวยงาม เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้

นนทบุรี : การปลูกต้นไม้และการอนุรักษ์
พันธุ์ไม้ของจังหวัดนนทบุรี สาธิตการทำน้ำจุลินทรีย์ชีวภาพและแจกผู้ร่วมงาน และการจัดแสดงต้นไม้ของดีเมืองนนท์ ได้แก่ ทุเรียน ส้มโอ และมะม่วงยายกล่ำ

นครปฐม : นวัตกรรมพลังงานแสงอาทิตย์กับเกษตรกรรม และเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านเรือน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอวิธีการประยุกต์ใช้พลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านเรือน เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้าและเป็นพลังงานสะอาดที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

ปทุมธานี : หัตถกรรมสร้างสรรค์จากกระดาษ
Paper Mache สาธิตขั้นตอนการผลิต Paper Mache เป็นงานหัตถกรรมที่สวยงาม แสดงการทำงานประดิษฐ์ที่ง่ายจากวัตถุดิบใกล้ตัว มองขยะให้เป็นศิลปะ โดยนำกระดาษที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นงานศิลปะหัตถกรรม เป็นการเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้

พระนครศรีอยุธยา : มรดกภูมิปัญญา นำเสนอมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ พืชสมุนไพร อาหาร ศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณะ

อ่างทอง : ศิลปะการแทงหยวกกล้วย สาธิตงานศิลปะการแทงหยวกกล้วยให้เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สวยงามและมีคุณค่า อาทิ กรอบรูปสำหรับใส่พระบรมฉายาลักษณ์ ของประดับตกแต่งในงานประเพณีต่าง ๆ เป็นการรักษาศิลปะทางภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมไทย

สมุทรปราการ : กิจกรรมอาสาดูแลสิ่งแวดล้อมสมุทรปราการ
สำหรับคุณและฉัน (Heal Environment for You and for Me) นำเสนอกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน/เพาะกล้าไม้ การบำบัดน้ำเสียด้วยขบวนการแปรรูป การบำบัดน้ำเสียคลองชลประทานหน้าสถานตากอากาศบางปูด้วย EM Ball และจัดแสดงพันธุ์ไม้ป่าชายเลน

พลังวุฒิสภาสานการมอง

ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ภาคตะวันออก

(วันที่ ๒๘ - ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓ ณ โรงแรมชั้นธารา เวลเนส รีสอร์ท จังหวัดปราชินบุรี)

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท กล่าวปาฐกถา ถึงการปรับวิธีคิด และการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ ด้วยการสร้างความสมดุลระหว่างมิติสุขภาพกับมิติเศรษฐกิจ ที่จะนำไปสู่เป้าหมาย “**ความอยู่ดีมีสุข**” หรือ Well-being ของสังคม ตามแนวคิดคนเป็นศูนย์กลาง แบบบูรณาการ และเสริมสร้างระบบให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ด้วยการสร้างพลังอำนาจ ของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดโอกาสการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งนี้ ทักษะการแสวงหาความรู้ จัดการความรู้ ใช้ข้อมูลข่าวสารในการประกอบกิจกรรมการผลิต การบริโภค จำเป็นอย่างยิ่งต่อทุกกลุ่มอายุในสังคม

นอกจากนี้ ยังกล่าวถึง ทูทางสังคม ๓ E ได้แก่ **Empathy** ความเข้าใจกัน รับฟังความคิด แลกเปลี่ยน ข้อมูล สะท้อนปัญหาซึ่งกันและกัน **Empower** การสร้างการมีส่วนร่วมในการคิด อ่าน วางแผนการตัดสินใจของทุกฝ่าย เกิดเป็น Group Genius หรือสังคมแห่งความรู้ และ **Engagement** การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการยึดหลัก “**เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา**” สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานไว้ เป็นมรดกที่ล้ำค่าที่จะช่วยให้ประเทศอยู่รอดปลอดภัยได้ และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ช่วงสภาพัฒน์ฯ เล่าสู่กันฟัง

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาและทิศทางการพัฒนากาตะวันออก

นางสาวชนกมน รุยาพร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สศช. เล่าถึง ศักยภาพและโอกาส ในการพัฒนากาตะวันออก ได้แก่ “**ศูนย์รวมอุตสาหกรรมของประเทศและเชื่อมโยงการขยายตัว จากกรุงเทพฯ แหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ศูนย์การค้าชายแดน ระหว่างไทย - กัมพูชา และเป็นประตูสู่เศรษฐกิจโลก**” ซึ่งมีประเด็นท้าทาย ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในเมืองอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐานและปริมาณน้ำไม่เพียงพอ การขาดแคลนแรงงาน ภาคเกษตร ทักษะแรงงานภาคอุตสาหกรรมไม่สอดคล้องกับระดับการพัฒนา และอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ยังขาดการประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยแผนพัฒนากาตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ มีเป้าหมาย สำคัญคือ พัฒนากาตะวันออกให้เป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ด้วยยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) การพัฒนาพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน (๒) การเป็นแหล่งผลิตอาหาร ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล (๓) การปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว (๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และ (๕) การแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการมลพิษ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดพื้นที่เมืองผลไม้และพืชสมุนไพร เป็นมหานครผลไม้เมืองร้อน แห่งเอเชีย และยกระดับพืชสมุนไพรสู่ธุรกิจสมุนไพรในตลาดสากล สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาดินและน้ำ สร้างเกษตรกรอัจฉริยะ การยกระดับการค้าสู่ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการพัฒนาฐานข้อมูลทางการเกษตร และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยฟื้นฟูและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจรที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและความต้องการของนักท่องเที่ยว พัฒนาการตลาด การประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ในลักษณะ แผนบูรณาการการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค (One Plan) ที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ดัชนีความก้าวหน้าของคน

นายภูมิสุข คณานุรักษ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สศช. ให้ข้อมูลว่า จังหวัดที่มีค่าดัชนีในการพัฒนาคนที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดคือ ระยอง ตรารด และฉะเชิงเทรา ตามลำดับ และจังหวัดที่มีความก้าวหน้าการพัฒนาคนในแต่ละด้านมากที่สุด ๓ ลำดับแรก ดังนี้ **ด้านสุขภาพ** ได้แก่ ตรารด ระยอง ปราจีนบุรี **ด้านชีวิตการงาน** ได้แก่ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา **ด้านที่อยู่อาศัย** ได้แก่ สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี **ด้านคมนาคม** ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ตรารด **ด้านการศึกษา** ได้แก่ ชลบุรี ระยอง นครนายก **ด้านรายได้** ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง **ด้านชีวิตครอบครัว** ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ตรารด และ**ด้านการมีส่วนร่วม** ได้แก่ ตรารด ปราจีนบุรี จันทบุรี จากค่าดัชนีดังกล่าว ชี้ถึงความก้าวหน้าการพัฒนาคนในแต่ละด้าน ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาและการค้นหาสาเหตุเชิงลึก เพื่อนำมาสู่การพัฒนาคนให้มีความก้าวหน้าและทัดเทียมกับด้านอื่น ๆ ต่อไป

ช่วงเรื่องราวดี ๆ จาก เวทีวุฒิอาสาสมัครสมอง

แบ่งปัน จาก เวทีเสวนา “วิถีตะวันออกวิถีแห่งความสุข สร้างสังคมเสมอภาคและเท่าเทียม” ภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙

การพัฒนามาตรฐานทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสร้างรากฐานที่สมดุลและยั่งยืน รศ.ดร.อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ กรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ กล่าวถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากในการผลิต โดยผู้ผลิตมุ่งเน้นการบริหารต้นทุนที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวเท่านั้น แต่ละเลยต้นทุนที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคม จึงส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว อาทิ ป่าชายเลนที่เป็นทั้งแหล่งพลังงาน แหล่งไม้ใช้สอยและก่อสร้าง ที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำ แหล่งเพาะพันธุ์พืชหลายชนิด แหล่งรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ และป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ดีกว่าป่าบกถึงร้อยละ ๕๐ ผู้ผลิตควรให้ความสำคัญกับการบริหารต้นทุนการผลิตที่แท้จริงทั้งต้นทุนจากการผลิตสินค้าและต้นทุนทางสังคมหรือความสูญเสียหรือผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับสังคม

ภาครัฐจึงควรกำหนดนโยบายที่เป็นกลไกทางการเงิน เพื่อสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้

ในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ รัฐบาลได้ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ส่งผลดีต่อการฟื้นตัวของทรัพยากรธรรมชาติอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเล สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นและขยายผลลง อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์กลับคืนสู่ภาวะปกติควรมีมาตรการต่าง ๆ ในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติมิให้ถูกทำลายจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น การปรับเปลี่ยนค่าที่พักและค่าใช้จ่ายในการเข้าสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

ก้าวสู่การเป็นเกษตรสมัยใหม่ นวัตกรรมกับการสร้างความมั่นคงทางอาหารที่ยั่งยืน

นายกันตพงษ์ แก้วกมล กรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ประเทศไทย ชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญของการทำเกษตรคือ ขาดแคลนแรงงาน ต้องนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ เพื่อพัฒนา อำนวยความสะดวก

และต่อยอดให้แก่เกษตรกร ปัจจุบันวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้ประดิษฐ์และคิดค้นเครื่องจักรกล อุปกรณ์การเกษตร ที่สอดคล้องกับวิถีการเกษตรของไทย และเกษตรกรสามารถปรึกษาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมทุกจังหวัด และเมื่อมีการแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ทำให้คนมองเห็นคุณค่าของภาคเกษตรมากขึ้น ทั้งด้านความมั่นคงทางอาหาร อาชีพ และการแบ่งปันอาหาร

โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงสาธารณสุข ได้ทำงานร่วมกันในการสนับสนุน/ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ด้วยการให้โรงพยาบาลต่าง ๆ

ซื้อผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไปประกอบอาหาร ให้ราคาสูงกว่าตลาด ร้อยละ ๒๐ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การทำเกษตรมีความยั่งยืน และเป็นแหล่งจ้างงานที่ต่อเนื่อง ภาครัฐต้องสนับสนุนและช่วยเหลือ เกษตรกรในการวางแผนการผลิตให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง และได้มาตรฐาน เช่น มาตรฐานแบบมีส่วนร่วม (PGS) GMP/ HACCP เป็นต้น และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตร เพื่อให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจ สามารถเข้าถึงแหล่งผลิต จำหน่าย และบริโภคอาหารปลอดภัยได้ง่ายขึ้น

การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

นางภรณ์ สวัสดิ์รักษ์ นักวิชาการ
อิสระด้านผังเมือง กล่าวถึง ภาครัฐ
ได้ให้ความสำคัญกับการบรรลุตัวชี้วัด
ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
ขณะที่ประชาชนส่วนหนึ่งยังมีความเข้าใจ

ที่จำกัด ไม่สามารถเชื่อมโยงผลกระทบและผลประโยชน์จากการบรรลุ SDGs เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือของประชาชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ด้วยเหตุนี้ ภาคประชาสังคมจึงจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกระบวนการทำงานของชุมชนกับความรู้ความเข้าใจ SDGs ที่ส่งผลต่อการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชน ใน ๒ พื้นที่ ได้แก่ **ชุมชนป้อมมหากาฬ กรุงเทพมหานคร** โดยสร้างกระบวนการ **“ร่วมคิด ร่วมสร้างสรรค์ ชุมชนป้อมมหากาฬ สู่รูปธรรมการปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน”** ให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยและขาดความมั่นคง ในที่ดินบริเวณป้อมมหากาฬ และภาคีการพัฒนา มาร่วมกันจัดทำ ข้อเสนอการพัฒนาชุมชนและตัวชี้วัดความยั่งยืนในระดับชุมชน ภายใต้กรอบการพัฒนาเมืองเก่า ส่งผลให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาของชุมชนเข้ากับการพัฒนาระดับจังหวัด ประเทศ และการเป็นหุ้นส่วน การพัฒนาระดับโลก รวมทั้งสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ และ **พื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา** โดยชุมชน ร่วมกับสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบัน การศึกษา จัดทำ **“แผนผังภูมิโนเวศด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม”** เป็นแห่งแรก ของประเทศในรูปของ Community Lab และตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแบ่ง ภูมิโนเวศในพื้นที่ออกเป็นภูเขา ที่นา ป่า และทะเล ที่มีความสัมพันธ์ กับวิถีชีวิตของสัตว์เศรษฐกิจ เช่น ปลา ปู นกเขาขาว เป็นต้น และวิถีชีวิต/ ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดระบบเศรษฐกิจโนเวศ เชื่อมโยงกับตัวชี้วัด

การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน และนำมาสู่ร่าง ข้อเสนอผังเมืองจะนะ เป็นการสร้างความตระหนักรู้ ถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์ภูมิโนเวศและ ภูมิปัญญาในแต่ละพื้นที่

ในตอนท้าย เสนอว่า การขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง อย่างยั่งยืนภายหลังสถานการณ์โควิด - ๑๙ ควรให้ ความสำคัญใน ๒ ประเด็น คือ **สร้างระบบพื้นที่ย่อย (Node) ในชุมชนหรือย่านที่เชื่อมโยงถึงกัน** ในจุด ที่ทำ สร้าง ขาย และกระจายเกษตรกรรม/อาหาร เพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ในช่วงกักตัว/เว้นระยะห่าง ทางสังคม โดยเฉพาะในเขตเมือง และ **ขยายเครือข่าย ความร่วมมือทางดิจิทัล** เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม ทางเศรษฐกิจในพื้นที่

การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีใหม่ นายอรรถพล

วรรณกิจ ผู้อำนวยการ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานฉะเชิงเทรา

เล่าถึง งานของการท่องเที่ยว

แห่งประเทศไทย (ททท.)

ปี ๒๕๖๓ จัดแคมเปญ

“คิดถึงชุมชนท่องเที่ยว”

ให้ต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทย โดยคัดเลือกชุมชน ๖๐ แห่ง ทั่วประเทศ นำบริษัทนำเที่ยวและสื่อมวลชนเข้าไป สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนและทานอาหารพื้นถิ่น และปี ๒๕๖๔ จัดแคมเปญ **“เที่ยวเมืองไทย Amazing ยิ่งกว่าเดิม”** โดยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวหลักควบคู่กับเส้นทางท่องเที่ยว วิถีชุมชน เน้นคนไทยทุกกลุ่มอายุ และจัดกิจกรรม แตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของแต่ละช่วงวัย โดย **กลุ่มผู้สูงอายุ** เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถถ่ายทอด องค์ความรู้และทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน **กลุ่มคนทำงาน** ท่องเที่ยวแบบ workstation เที่ยวให้ได้งานในวันธรรมดา และ **กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในวัยเรียนหรือวัยเริ่มต้นทำงาน** เชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนเข้ากับการทำงานหรือ การศึกษา แต่จากการแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ททท. ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยว โดย ททท. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข จัดทำโครงการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing

Thailand Safety & Health Administration : SHA) เพื่อให้พนักงานเที่ยวและสถานประกอบการมั่นใจในการต้อนรับและการเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยปรับพฤติกรรมการทำงานเที่ยวแบบใหม่ เป็น **BEST** โดย **B (Booking)** การเดินทางท่องเที่ยวต้องจองล่วงหน้า **E (Environment)** นักท่องเที่ยวและสถานประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการรักษาสีเขียว **S (Safety)** การเดินทางท่องเที่ยวต้องมีความปลอดภัย และ **T (Technology)** สถานประกอบการหรือชุมชนต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี เช่น Facebook Line เป็นต้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อและเพิ่มยอดขายของตนเองและชุมชน

ยกระดับการเรียนรู้บนฐานชุมชน นายไพบุลย์

โสภณสุภาพ รองคณบดีฝ่ายนวัตกรรม

และการจัดการเรียนรู้มหาวิทยาลัย

บุรพา กล่าวว่า การเรียนรู้บนฐาน

ชุมชนเป็นการศึกษาและเรียนรู้

เชิงประสบการณ์ของชุมชน

ผ่านคนในชุมชน บนฐานความเชื่อ

ว่าทุกคน คือ ปัญญาของพื้นที่

เป็นองค์ความรู้ที่ไม่ได้บรรจุไว้ใน

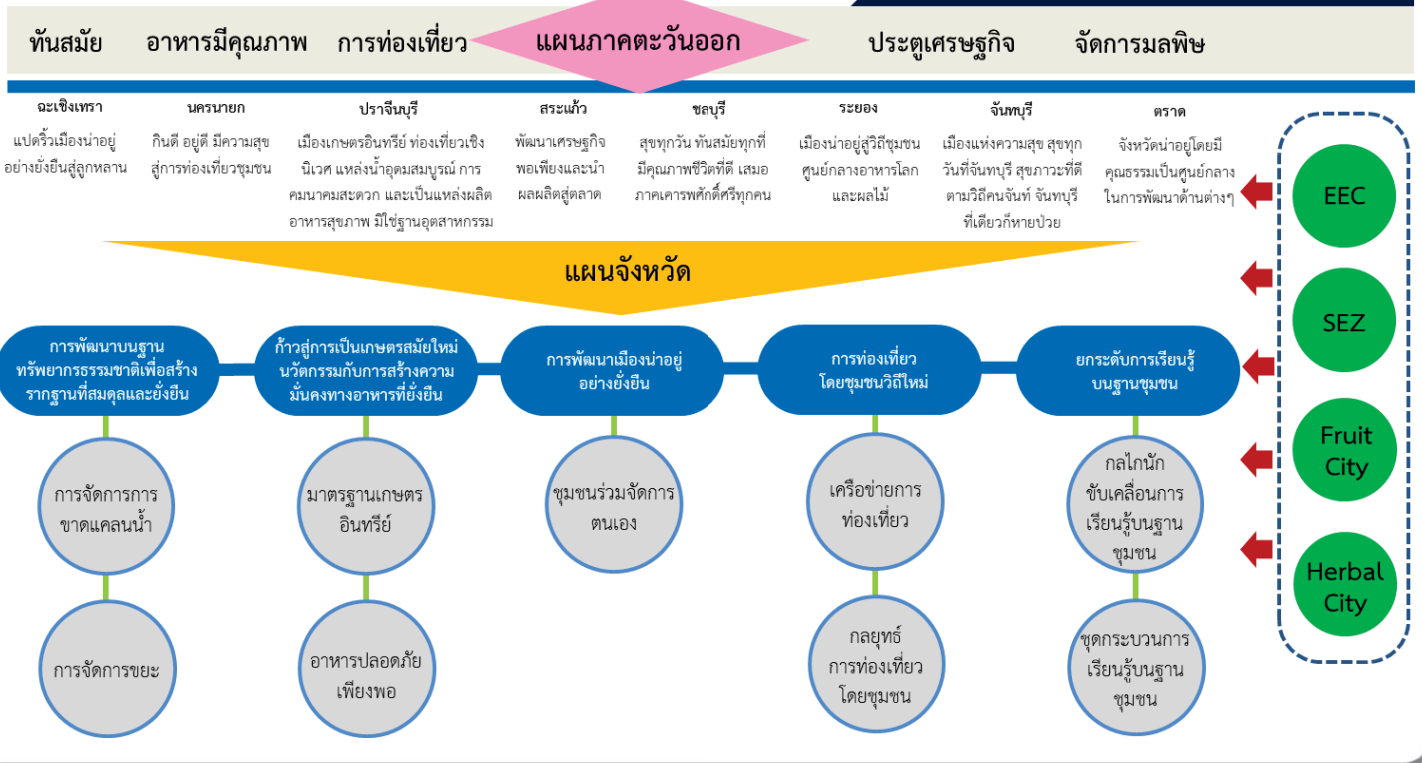
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมายาวนาน และปัญหาของชุมชน เป็นต้น ที่นำไปสู่การออกแบบการใช้ชีวิต การใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำลายคุณค่าที่มีอยู่เดิม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยกตัวอย่าง ๒ แห่งแห่งแรกคือ **กลุ่มรักษ์เขาชะเมา โรงเรียน โรงเรียน** เป็นการขับเคลื่อนการศึกษาบนฐานชุมชนบนแนวคิดว่าการศึกษามีความหลากหลายและทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ **“รู้รากเหง้าเท่าทันสังคม”** เป็นจุดประสงค์หลักที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเรียนรู้ มองเห็นศักยภาพและคุณค่าของพื้นที่ เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความสามารถทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิต ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดความรักความผูกพัน และหวงแหนถิ่นที่อยู่อาศัย อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ปัจจุบัน เด็กและเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาจะนำความรู้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นกำลังสำคัญในการปกป้อง รักษาพื้นที่ชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ทำลายวิถีเดิม แห่งที่ ๒ คือ

โรงเรียนสายน้ำบางปะกงที่รัก กลุ่มอนุรักษ์กลุ่มน้ำบางปะกง สายน้ำแห่งชีวิต ร่วมกับภาคประชาสังคมในพื้นที่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับนิเวศวัฒนธรรมให้เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงสู่รากเหง้าของชุมชน โดยให้คุณค่ากับการมีส่วนร่วม บนฐานความเชื่อว่า ทุกคนในชุมชนมีภูมิปัญญาและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ผ่าน **“ห้องเรียนธรรมชาติ”** ที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตดั้งเดิมตลอดลุ่มน้ำบางปะกง คือ (๑) ห้องเรียนนาเกลือ บ้านคลองผิซุด (๒) ห้องเรียนตลาดเก่าสนามจันทร์ (๓) ห้องเรียนป่าจาก (๔) ห้องเรียนเขานาวัง และ (๕) ห้องเรียนเกาะลัด และจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก ประชาชนตกงานและกลับภูมิลำเนาเป็นจำนวนมาก ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้บนฐานชุมชนว่า **“การเรียนรู้บนฐานชุมชนคือทางรอดมิใช่ทางเลือก”** เนื่องจากเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาทบทวนและสำรวจต้นทุนในพื้นที่ และสร้างผู้นำที่เข้าใจศักยภาพของพื้นที่ ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา พัฒนา และบริหารจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ

กระบวนการจัดทำแนวทางการพัฒนา "ภาคตะวันออกเมืองยั่งยืน" สร้างสังคมเสมอภาค และเท่าเทียม

เป็นช่วงวุฒิสภาฯ และภาคีเครือข่ายภาคตะวันออกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการขับเคลื่อนและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกยั่งยืนใน ๕ ประเด็น ดังนี้ (๑) การพัฒนาบนฐานทรัพยากรธรรมชาติ พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการขยะและการจัดการน้ำและการจัดการขยะ (๒) การสร้างความมั่นคงทางอาหารและเป็นศูนย์กลางอาหารปลอดภัย (๓) การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีใหม่ (๔) การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน และ (๕) ยกระดับการเรียนรู้บนฐานชุมชน

จากกระบวนการระดมความเห็นแต่ละจังหวัดได้มีการกำหนด
วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมตามอัตลักษณ์และภูมิสังคม
ประเด็นสำคัญ ๆ ของจังหวัดและเรียงร้อยออกมาเป็นแผนผัง
การขับเคลื่อน SDG Lab ภาคตะวันออก ทั้ง ๘ จังหวัด
และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาภาคและแผนพัฒนาจังหวัด

เล่าให้ฟัง จาก วุฒิสภา ภาคตะวันออก

ฉะเชิงเทรา ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ระดับพื้นที่ร่วมกับ สศช. และ มพท. มากกว่าสองปี มีกรอบ
การพัฒนาที่ยึดโยงกับคำขวัญประจำจังหวัด “แม่น้ำบางปะกง
แหล่งชีวิต พระศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อโสธร พระยาศรีสุนทรปราชญ์
ภาษาไทย อ่างฤๅไนปาสมบูรณ์” เน้นอนุรักษ์ลุ่มน้ำบางปะกง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรม
ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนฉะเชิงเทรา
ปัจจุบัน วุฒิสภา ได้สร้างและขยายเครือข่ายการพัฒนา
ไปสู่ ๘ จังหวัดภาคตะวันออก เพื่อร่วมกันทำงานด้วยกลไก
วุฒิสภา ที่นำไปสู่การพัฒนาภาคตะวันออกยั่งยืน

@ชลบุรี ขับเคลื่อนงานด้านความยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมของศาลจังหวัดชลบุรี ศาลแขวงชลบุรี และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความยุติธรรมให้แนวคิดกับชุมชน ด้วยการเริ่มต้นจากการคืนความยุติธรรมให้กับตัวเอง คือ การดูแลร่างกายให้กินอิ่มและนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ดูแลจิตใจด้วยการคิดดี พูดดี ทำดี เมื่อมีโอกาสให้แบ่งปันสิ่งดี ๆ กับผู้อื่น เมื่อตนเองมีความสุขแล้ว จึงเริ่มสร้างความยุติธรรมไปสู่สังคมภายนอก อันนำไปสู่ความสงบสุข และสันติสุข เป็นความยุติธรรมที่ไม่ต้องพึ่งพากฎหมายและมีความยั่งยืน

@ระยอง เน้นการขับเคลื่อน

อาหารปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เชื่อมโยงกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีศูนย์ประสานงานจังหวัดระยองเป็นแกนประสานและเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ พร้อมทั้งมีการเฝ้าระวัง ปกป้อง และดูแลน้ำผิวดินมิให้สารพิษปนเปื้อน ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแห่งใหม่ โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลสุนทรภู่วรร่วมกับศูนย์ประสานงานจังหวัดเป็นแกนขับเคลื่อน

@จันทบุรี “จันทบุรีเมืองแห่งความสุข”

เป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการด้วยแนวคิดในการพัฒนา คือ (๑) การท่องเที่ยวที่ดี (๒) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมที่ดี (๓) การปกครองท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมที่ดี (๔) มีเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตที่ดี และ (๕) มีสุขภาวะที่ดี ตามวิถีชีวิตของชาวจังหวัดจันทบุรี เน้นความมั่นคงทางอาหารเป็นหลัก เพื่อช่วยให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีความสุข มีภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานของจังหวัด โดยมีศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรี เป็นกลไกการดำเนินงาน โดยสถาบันพระปกเกล้า ภาคราชการ ท้องถิ่น ภาควิชาการ รวมทั้งภาคประชาสังคม ช่วยการขับเคลื่อนงาน

@ปราจีนบุรี ดำเนินการอาหาร

ปลอดภัย มีสมาชิกที่ทำเกษตร

อินทรีย์ ประมาณ ๔๐๐ คน

ร่วมเป็นเครือข่ายเกษตร

อินทรีย์กับกลุ่มอื่น อาทิ

เครือข่ายของมูลนิธิเกษตร

อินทรีย์ไทย (Thai Organic

Agriculture Foundation : TOAF) เครือข่ายของ

มูลนิธิสายใยแห่งแผ่นดิน (Thai PGS Organic Plus)

รวมทั้งกำลังจัดตั้งเป็นสหกรณ์เกษตรอินทรีย์ ตามมาตรฐาน

ระดับประเทศและสากล ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กร

ระหว่างประเทศ เช่น การรับรองตามระบบการรับรอง

แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems : PGS)

มกษ. ๕๐๐๐ มาตรฐาน Codex IFOAM เพื่อผลิตอาหาร

ที่ดีให้แก่จังหวัดปราจีนบุรี ภาคตะวันออก และประเทศไทย

โดยเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ ในชุมชน ขายผลผลิตที่ตลาดนัด

ในพื้นที่ เพื่อให้คนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและได้ทานอาหาร

ที่ปลอดภัยได้โดยปราจีนบุรีจะทำงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยง

กันทั้งภาคตะวันออก ด้วยยุทธศาสตร์ “ตะวันออกวิถี

แห่งความสุข” เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปในทิศทาง

เดียวกันเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ประชาชนมีสุขภาวะ

ที่ดี และเกิดความยั่งยืน

@นครนายก พื้นที่ที่มีความหลากหลายของกลุ่ม

ชาติพันธุ์ อาทิ ไทยมุสลิม ไทยมอญ ไทยพวน ไทยจีน

ลาวเวียง และไทยเวียง และยังคงรักษาขนบธรรมเนียม

ประเพณีสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เป็นจุดแข็งทางวัฒนธรรม

ที่สามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวได้ วุฒิสภาฯ จึงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน สร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการด้านต่าง ๆ เช่น อาหารพื้นถิ่น การแต่งกาย วิถีวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการดำเนินงานในระยะต่อไป จะมีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดนครนายก จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวชุมชนนครนายก โดยมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้คำแนะนำ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

@สระแก้ว เดิมมีปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน จึงรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเรียนรู้การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ในการแก้ปัญหาให้กับคนในชุมชน และใช้วางแผนพัฒนาเรื่องต่าง ๆ จากนั้นมีการจัดตั้งคณะทำงานจัดเก็บข้อมูลและพัฒนาศักยภาพของคณะทำงานในแต่ละด้าน พร้อมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัด รวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ การเดินทางเข้า - ออก จังหวัดในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ปัจจุบันมีการพัฒนาให้สามารถกรอกข้อมูลได้ทันที โดยใช้ Google Form เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสำรวจ

และบันทึกข้อมูล ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาในชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

@ตราด การขับเคลื่อนการพัฒนาของภาคประชาสังคม จังหวัดตราด ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรณรงค์ให้มีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ส่วนตัว เพื่อเข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้ เป็นการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย พลังงาน ยารักษาโรค และอาหารปลอดภัย นอกจากนี้ ยังมีการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยการช่วยเหลือคนไทยไร้สถานะ หาแนวทางแก้ไขปัญหการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในจังหวัดตราด โดยมีสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงาน

ของดี มีมา Show

เวทีภาคตะวันออก ถือได้ว่าจัดเต็มในการนำของมาโชว์ในเวที ทั้ง ๘ จังหวัด ดังนี้

ฉะเชิงเทรา : พระยาศรีสุนทรโวหาร ปราชญ์ภาษาไทย
นำเสนอนิทรรศการผ่านคำขวัญจังหวัด คือ “แม่น้ำบางปะกงแหล่งชีวิต พระศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อโสธร พระยาศรีสุนทร ปราชญ์ภาษาไทย อ่างฤๅไนปาสมบูรณ์” ในปี ๒๕๖๓ วุฒิสภาฯ มีส่วนสำคัญในการรวบรวมประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เพื่อเสนอชื่อเป็นบุคคลสำคัญของโลก รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดแสดงเกียรติประวัติ ณ หอเชิดชูเกียรติพระยาศรีสุนทรโวหาร อีกทั้งยังรณรงค์ให้เกิดการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์พันธุ์พืช วิธีการปลูกต้นไม้และประโยชน์ของต้นไม้ให้แก่เด็กและเยาวชนและผู้สนใจ

ชลบุรี : กิณอัม นอนอุ่น ทุนมี หนึ่ลัด จัดนิทรรศการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน อาทิ เครื่องจักสาน น้ำสมุนไพรป้องกันโรค บำรุงร่างกาย สมุนไพรชันตะเคียน

พลังวุฒิสภาธนาคารสมอง

ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ภาคเหนือ

(วันที่ ๒๕ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ณ โรงแรมเวียงอินทร์ จังหวัดเชียงราย)

นายเกษมเดช หงส์ตารมภ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย กล่าวถึงจังหวัดเชียงรายว่าเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศ มีชายแดนติดประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า ๗๐๐ ปี มีวัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัว ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ศิลปกรรมต่าง ๆ และมีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี สมดังคำขวัญที่ว่า **“เหนือสุดในสยาม ชายแดนสามแผ่นดิน ถิ่นวัฒนธรรมล้านนา ล้ำค่าพระธาตุดอยตุง”** และที่สำคัญ เชียงรายมี **“โครงการพัฒนาตุงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** ซึ่งเป็นโครงการทรงงานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงมุ่งมั่นช่วยเหลือราษฎรให้หลุดพ้นจากวงจรของความเจ็บป่วย ความยากจน และความรู้ การตัดไม้ทำลายป่า การปลูกฝิ่น การค้าและเสพยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนปัญหาและความรุนแรงทางสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาส ส่งเสริมทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคน ตลอดจนหาแนวทางให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม จนกลายเป็นโครงการต้นแบบการแก้ปัญหาความ **“เจ็บ จน ไม่รู้”** อย่างบูรณาการและครบวงจร

ดร.ปรเมธี วิมลศิริ ประธานกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท กล่าวว่า ธนาคารสมอง ก่อเกิดจากพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่พระราชทานแนวทางการนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาร่วมเป็นพลังอาสาในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ในฐานะ **“วุฒิสภาธนาคารสมอง”** ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งวุฒิสภาได้ให้ความช่วยเหลือชุมชน สังคม และประเทศชาติ มาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี มีผลการดำเนินงานทั่วประเทศมากกว่า ๑๙,๐๐๐ โครงการ/กิจกรรม ในนี้เป็นผลงานของวุฒิสภา ภาคเหนือ กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ/กิจกรรม ในประเด็นการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรม และความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน สะท้อนให้เห็นถึงผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ นอกจากนี้ สังคมไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้วยพลังของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนและพลังสร้างสรรค์ของวุฒิสภา

วุฒิสภา และผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหนึ่งในหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมในทุกพื้นที่ จึงขอฝากวุฒิสภา ให้ดำเนินงานเชิงรุกมากขึ้น เป็นผู้กระตุ้นและผลักดันให้เกิดการรวมตัวของพลังอาสาในระดับพื้นที่ เพื่อบทบาทการเชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนา และสื่อสารข้อมูลและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาองค์ความรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยผสมผสานองค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ กับวิถีชีวิตใหม่ตามภูมิสังคม เพื่อให้ชุมชน สังคม และประเทศมีความยั่งยืนสืบไป

ช่วงสภาพพัฒนาฯ เล่าสู่กันฟัง

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาก และทิศทางการพัฒนากากเหนือ

นายไตร เอื้ออภิลิทธิวงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สศช. กล่าวถึงภาคเหนือว่า เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง และกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอัตลักษณ์

โดดเด่น สามารถสร้างสรรค์การพัฒนาสู่การผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวด้านบริการสุขภาพ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีชื่อเสียงระดับสากล และพื้นที่การเกษตรขนาดเล็กที่เหมาะสมแก่การปรับระบบการผลิตตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ “พัฒนากากเหนือเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ในยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ได้แก่ (๑) พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูง ด้วยภูมิปัญญา และนวัตกรรม (๒) ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค (๓) ยกกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง (๔) พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกย่องทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ และ (๕) อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ แบ่งเป็น **พื้นที่ภาคเหนือตอนบนเติบโตบนฐานวัฒนธรรม** เป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม และบริการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ **พื้นที่เร่งรัดการพัฒนาเป็นพื้นที่ที่ยังมีข้อจำกัดสูง** เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ ปัญหาความยากจน และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ที่ต้องเร่งรัดการยกระดับรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และ **พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเติบโตบนฐานการเกษตร** เป็นพื้นที่ผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ

ดัชนีความก้าวหน้าของคน

นางสาวดวงกมล วิมลกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนารายได้และการกระจายรายได้ สศช. ให้ข้อมูลว่า ภาคเหนือมีค่าดัชนี HAI เท่ากับ ๐.๖๑๔๐ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ที่มีค่า ๐.๖๐๙๑ โดยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมีความก้าวหน้ามากที่สุด ขณะที่ด้านการศึกษามีความก้าวหน้า น้อยที่สุด ด้านคมนาคมและสื่อสารมีค่าดัชนีเพิ่มขึ้นมากที่สุด จากการเข้าถึงมือถือและอินเทอร์เน็ตและถนนสายหลักในหมู่บ้านใช้การได้ตลอดปี เพิ่มขึ้น ขณะที่ด้านรายได้ลดลงมากที่สุด จากการเพิ่มขึ้นของคนจนและหนี้สินครัวเรือน และด้านการมีส่วนร่วมลดลงจากการไปใช้สิทธิลงประชามติลดลง สำหรับจังหวัดที่มีความก้าวหน้า มากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ลำพูน พะเยา และลำปาง ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีความก้าวหน้า น้อยที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี และตาก ตามลำดับ

ช่วงเรื่องราวดี ๆ จากเวทีวุฒิสภาสมาคม

เวทีวุฒิสภา ระดับภูมิภาคสุดท้ายครั้งนี้ มีความพิเศษตกท้ายหลายอย่าง ทั้งกิจกรรมสร้างสุขจากเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาสร้างความสนุกสนาน กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมขยับแขน ขา และมีเสียงหัวเราะก่อนเริ่มกิจกรรม มีช่วง Clinic วุฒิสภา : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานเชิงลึกของวุฒิสภา และมีการนำนิทรรศการที่หลากหลายมาจัดแสดงหน้างาน มีกิจกรรม ดังนี้

แบ่งปัน จาก เวทีเสวนา “จากคนรุ่นใหม่สู่พลังสูงวัย ร่วมสร้างชุมชนมีสุข”

เป็นช่วงแห่งการเติมเต็มองค์ความรู้ในประเด็นพลังสูงวัยร่วมสร้างชุมชนสู่ความเท่าเทียม จากแขกรับเชิญ ๓ เรื่อง ดังนี้

วิสาหกิจชุมชนแม่ทาออร์แกนิก

โดย นายอภิศักดิ์ กำเพ็ญ Young Smart Farmer กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่ เล่าถึง การรวมตัวกันของเกษตรกรตำบลแม่ทาเพื่อปลูกผักเกษตรอินทรีย์

และจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา จำกัด ต่อมาในปี ๒๕๖๑ จัดตั้งเป็นเครือข่ายเกษตรกรยั่งยืนแม่ทา มุ่งเน้นการขับเคลื่อนแม่ทาที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างภาคีเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งในยุคแรกเน้นการปลูกและขายผลิตผลอินทรีย์ที่ตลาดนัดสี่ข้าวในเชียงใหม่ จากนั้นพัฒนาเป็นร้านกาแฟ ที่มีเครื่องดื่มและขนมจากผลิตผลเกษตรอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์แปรรูปออร์แกนิกของชุมชน ในส่วนของการทำเกษตร หาดตลาด แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรยั่งยืน/เกษตรอินทรีย์

และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมาย

เป็นจุดรวบรวม ประสานงาน และกระจายสินค้าไปยังตลาดนอกพื้นที่ รวมทั้งกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน การบริหารงานส่งต่อกัน จากรุ่นสู่ปัจจุบัน เป็นรุ่นที่ ๓ **จุดเด่นที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และยั่งยืน คือ การนำจุดแข็งของคนแต่ละรุ่นมาขับเคลื่อนงานร่วมกัน** คนรุ่นก่อนถ่ายทอดภูมิปัญญาในการปลูกและผลิต คนรุ่นใหม่ ใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการทำการตลาด ส่งผลให้คนรุ่นใหม่ สามารถคืนถิ่นและมีอาชีพ สร้างรายได้ในชุมชนของตนเอง และพัฒนา และต่อยอดให้คนในพื้นที่มีงานทำ

โรงเรียนผู้สูงอายุ : นวัตกรรม สร้างความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ ในชุมชนท้องถิ่น

โดย นางอุบลวรรณ แสนมหาภัย ประธานคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยวัยที่สามนครเชียงใหม่ เล่าถึงแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม นครเชียงใหม่ ที่เริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๙

โดยการสอบถามและประมวลความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ และประสานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตองค์กรฯ ในการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ จนกระทั่งได้หลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ ๘ หลักสูตร ได้แก่ (๑) ศาสนา (๒) เศรษฐกิจ อาทิ การสอนปักผ้า อาหารว่าง ของชำร่วย (๓) สิ่งแวดล้อม อาทิ น้ำหมักชีวภาพ ยาสมุนไพร (๔) สุขภาพ อาทิ โยคะ การดูแลสุขภาพตา หู คอ จมูก และสุขภาพจิต (๕) การศึกษา และเทคโนโลยี อาทิ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การรู้เท่าทัน เทคโนโลยี ร้านค้าออนไลน์ ภาษาเพื่อการสื่อสาร (๖) ศิลปวัฒนธรรม อาทิ ดนตรีพื้นเมือง (๗) สังคมและความสุข อาทิ เต้นลีลาศ นาฏศิลป์ และ (๘) การท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งมีการศึกษาฐาน ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความสุข องค์กรความรู้ ภาคภูมิใจ เกิดการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ และมีจิตอาสาที่จะไปต่อยอดขยายผลในพื้นที่ ปัจจุบัน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ กำลังเปิดสอนรุ่นที่ ๗ มีผู้สนใจรุ่นละไม่น้อยกว่า ๔๐๐ คน และจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ ๕ แห่งในเทศบาลนครเชียงใหม่ สอนหลักสูตร ระยะสั้นตามความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน

สูงวัยอย่างรู้กันและใช้กับเทคโนโลยี ๔.๐ โดย ดร.จกนิตต์

คณานุกรักษ์ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ชี้ประเด็นว่า ประเทศไทย กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ โดยในปี ๒๕๖๔ จะมีผู้สูงอายุมากกว่า ร้อยละ ๒๐ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๒๘ ในปี ๒๕๗๘ จังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุ มากที่สุด คือ กรุงเทพฯ มากกว่า ๑ ล้านคน รองลงมาเป็นนครราชสีมาและเชียงใหม่

ส่วนเชียงใหม่มีผู้สูงอายุเป็นอันดับที่ ๑๔ ของประเทศ ซึ่งประเทศไทย มีนโยบายรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หลายแห่งมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุยุคใหม่ในการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และ Social Media ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนมีนโยบายจ้างแรงงานสูงอายุ เช่น โครงการ “๖๐ ยังแจ๋ว” ของบริษัท Tesco Lotus โครงการ Young

Smart (ยังสามารถ) ของบริษัท Home Pro โครงการ Café Amazon for Chance เปิดรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน การขยายอายุการเกษียณ การรับกลับเข้าทำงานใหม่ และการจ้างงานแบบอิสระ เช่น งานที่ยืดหยุ่น กับเวลาใช้ความสามารถพื้นฐาน และไม่ซับซ้อน เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีในกลุ่มผู้สูงอายุของไทย พบว่า มีการใช้ Social Media ทั้ง Line Facebook และ YouTube ซึ่งมีข้อควรระวัง เช่น การตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงทางไซเบอร์ การหลอกลวงให้ซื้อสินค้า ในโลกออนไลน์ เป็นต้น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล จึงให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับดิจิทัล มีหลักสูตรสูงวัยรู้เท่าทันสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล โดยมี เนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น การทำสติ๊กเกอร์ไลน์ขายบนสมาร์ตโฟน ทักษะ การถ่ายภาพขาย ทักษะ e-commerce การเปิดร้านค้าออนไลน์ YouTuber วัยเก๋า และ Social Media สร้างสรรค์หรืออินตราาย เป็นต้น

กระบวนการจัดทำแนวทางการพัฒนา

“การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของวุฒิสภา” ภาคเหนือ

เป็นช่วงที่วุฒิสภา และเครือข่าย ร่วมล้อมวงพูดคุยถึงแนวทางการดำเนินงานใน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) การส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต (๒) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๓) ด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ (๔) การอนุรักษ์และฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม และ (๕) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเริ่มจาก ปัญหาหรือความท้าทายและหาแนวทางดำเนินงานร่วมกันในแต่ละด้าน รวมทั้งประสานเครือข่ายมาร่วมดำเนินงาน ซึ่งแต่ละด้านสรุป ดังนี้

ด้านที่ ๑ การส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

➤ **ปัญหาและความท้าทาย** เกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหา ภัยแล้งทำให้ขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก จึงเป็นประเด็นท้าทาย ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอ ในการทำเกษตรกรรม สามารถทำการเพาะปลูกได้ และนำไปสู่การพัฒนา อาชีพ รายได้และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

➤ แนวทางการดำเนินงาน

■ **การแก้ไขปัญหากล้วยแล้งหรือมีน้ำไม่เพียงพอในการทำ เกษตรกรรม** ด้วยการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ อาทิ การสร้างฝายชะลอน้ำ

■ **แปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า** โดยประสานงานหน่วยงาน ราชการ สนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ การสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อทำให้สินค้ามีคุณภาพตาม มาตรฐาน GNP สามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดได้ และส่งเสริม การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย โดยส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม

■ ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการ ภาครัฐมีการสำรวจและจัดทำข้อมูลด้านอาชีพของผู้สูงอายุและผู้พิการในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุและผู้พิการ ที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างแท้จริง

■ พัฒนานองค์ความรู้ที่จำเป็นในการส่งเสริมอาชีพและสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้า ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาพัฒนานองค์ความรู้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพแก่ชุมชนท้องถิ่น

➢ **การประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย** บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อหนุนเสริมการทำงาน ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสนับสนุนให้วุฒิสภาฯ มีบทบาทสำคัญในการหนุนเสริมการทำงานของภาคีเครือข่าย อาทิ การถ่ายทอดองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ให้กับชุมชนตามที่หน่วยงานและชุมชนร้องขอ

ด้านที่ ๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

➢ **ปัญหาและความท้าทาย** พื้นที่ป่าต้นน้ำถูกบุกรุกเพื่อทำการเกษตร โดยเฉพาะจังหวัดน่านและแพร่ มีการบุกรุกป่าเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ ทำให้ชาวบ้านที่อยู่บนดอยบุกรุกป่าและขยายพื้นที่ไปเรื่อย ๆ จนหลายพื้นที่กลายเป็นภูเขาหัวโล้น ปัญหาการใช้สารเคมีในการเกษตรและการเผาตอซัง เป็นปัญหารุนแรงของพื้นที่ภาคเหนือในหลายจังหวัดที่ยังไม่สามารถหาทางแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะในหน้าแล้งจะพบเห็นปัญหาฝุ่นและหมอกควันทุกปี ปัญหาขยะจากถุงพลาสติกและโฟมพื้นที่เขตเมืองหลายพื้นที่ถูกใช้เป็นแหล่งทิ้งขยะ และกลายเป็นปัญหาอนาคต นอกจากจะทำให้เกิดความสกปรก เกิดมลพิษ และยังนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งของคนในพื้นที่

➢ **แนวทางการดำเนินงาน** สร้างองค์กรเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมตัวกัน โดยเฉพาะกลุ่มของเกษตรกร ปลูกพืชทดแทนพืชเชิงเดี่ยว โดยทำการเกษตรแบบผสมผสาน น้อมนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ การปลูกป่าโดยร่วมมือกับชาวบ้านที่มีพื้นที่ทำกินในเขตพื้นที่ จัดหาพลังงานทดแทน เช่น แสงอาทิตย์

ด้านที่ ๓ ด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

➢ **ปัญหาและความท้าทาย** มุ่งดำเนินงานใน ๔ ประเด็น ได้แก่ ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา การจัดให้มีระบบรองรับสังคมสูงวัยระดับชุมชน ในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุดูแลตนเองได้ และการกตัญญูทางเพศและยาเสพติดลดลง

➢ **แนวทางในการดำเนินงาน** ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกเพศทุกวัย และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนี้

■ สร้างระบบรองรับสังคมสูงวัยในชุมชน วุฒิสภาฯ ทำงานร่วมกับ อบท. และภาคีเครือข่าย ด้วยหลัก “บวร” เช่น จัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมสัจจราบ้านผู้สูงอายุ การดำรงชีวิตและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย การสงเคราะห์/ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขแก่ครอบครัวผู้ป่วย/ผู้สูงอายุ

■ วางแผนการพัฒนาสังคม/คุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ให้ครอบคลุมการป้องกัน ดูแล พันฟู เยียวยา และระบบสวัสดิการสังคม ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายด้านสุขภาพ ทั้งแพทย์แผนไทย แพทย์ทางเลือก และแพทย์แผนปัจจุบัน ส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทยมีงานวิจัยสมุนไพร ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกและผลิตสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน

■ การอบรมให้ความรู้และรณรงค์การดูแลสุขภาพกายและใจของตนเอง หรือผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุ และสร้างเครือข่ายกับสาธารณสุขจังหวัด หรือ อสม. รวมทั้งการสื่อสารไปยังชุมชน

➢ **การประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย** เลือเจ้าภาพหลักในการประสานงาน อาทิ วุฒิสภาฯ และ อบจ. ในการติดต่อขอข้อมูลจากองค์กรภาครัฐ ขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และใช้แพทย์ทางเลือกหรือหมอพื้นบ้านเป็นผู้ประสานงานในชุมชน

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

➢ **ปัญหาและความท้าทาย** ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และชุมชนเริ่มเลือนหายไป

➢ **แนวทางในการดำเนินงาน**

■ **การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม** จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในชุมชนเพื่อวิเคราะห์ SWOT และค้นหาข้อมูลให้ครอบคลุมทุกมิติ ค้นหาแกนนำ/ผู้นำที่มีจิตสำนึก/จิตอาสา มาขับเคลื่อนงาน กำหนดกติกา แนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

■ **ปลูกฝังสามัญสำนึกของเยาวชนรุ่นใหม่ให้เกิดความหวงแหนวัฒนธรรมของชาติ** โดยฟื้นฟูกิจกรรมดั้งเดิมให้มีการเรียนการสอนภาษาถิ่น การแต่งกายวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาพื้นถิ่นและภาษากลางควบคู่กันไปในระดับประถมศึกษา และให้วุฒิสภาฯ นำองค์ความรู้สู่สถานศึกษา โดยการทำงานด้วยจิตอาสา ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล สร้างเยาวชนต้นแบบ สร้างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้เยาวชนรู้พื้นฐานรากวัฒนธรรมพื้นถิ่น การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ชุมชนสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อเติมเต็มความรู้ ความคิดของคนรุ่นใหม่และรุ่นเก่าให้ไปด้วยกัน

■ **การอนุรักษ์ภาษาและการแต่งกาย** โดยให้ความรู้กับเด็ก เยาวชน และคนในชุมชน เรื่องหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และปลูกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาพื้นเมือง การแต่งกายชุดประจำท้องถิ่น การแสดงศิลปวัฒนธรรม และการเขียนภาษาท้องถิ่น

➤ **การประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย** ประสานและสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยการจัดกิจกรรมภายในชุมชน/ระหว่างชุมชน และขยายเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำทางธรรมชาติ ภาคธุรกิจ และเครือข่ายทุกภาคส่วน เครือข่ายด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

ด้านที่ ๕ การพัฒนากฎหมายกรมขุนย์

➤ **ปัญหาและความท้าทาย** แบ่งตามช่วงวัย คือ **วัยแรกเกิดและทารก** พบกับปัญหาแม่วัยใส ทำให้ทารกได้รับการเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้อง ส่งผลต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา การไม่ได้รับความอบอุ่นอย่างแท้จริง ทำให้การเติบโตมีปัญหา **วัยเรียน** ขาดการศึกษาหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีผิดวิธี ทำให้เด็กมีพัฒนาการไม่สมวัย ขาดการส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นผลมาจากหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ได้เน้นการสร้างเสริมจิตใจในเด็กและเยาวชน ทั้งด้านทัศนคติ จริยธรรม คุณธรรม และศีลธรรม **วัยทำงานและวัยสูงอายุ** ขาดความภาคภูมิใจในหน้าที่ของตนเองในกลุ่มประชากรวัยทำงาน ชุมชนขาดความเข้มแข็ง ขาดการเชื่อมโยงของประชากร ๓ วัย คือ วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ

➤ **แนวทางในการดำเนินงาน** ควรวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ วัยเด็ก เริ่มต้นจาก**สถาบันครอบครัว** ในวัยแรกเกิด บ่มเพาะเด็กและเยาวชนตั้งแต่วัยทารก เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างเข้มแข็ง เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในชุมชน สังคม **สถาบันการศึกษา** ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ มีทักษะความรู้ และพัฒนากระบวนการคิด แก้ปัญหา โดยผนวกแนวทางการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะชีวิตลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบ รวมทั้งการรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ มุ่งองค์กรภาครัฐ และ อบท. ช่วยกำกับดูแล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคน ๓ วัย อาทิ โรงเรียนผู้สูงอายุ

➤ **การประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย** ภาคีการพัฒนาที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ หน่วยงานภาครัฐ อบท. สถาบันการศึกษา ผู้นำชุมชน บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว

เล่าให้ฟัง จากวุฒิสภา ฯ ภาคเหนือ

วุฒิสภาฯ ภาคเหนือ และภาคีเครือข่ายได้เล่าให้ฟังว่าขับเคลื่อนงานอะไรมาบ้าง และในปี ๒๕๖๔ จะทำอะไรต่อไป ดังนี้

๑. เชียงราย ยังคงทำงานด้านเด็ก สตรี คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และสมาคมผู้สูงอายุ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุติธรรม ชุมชน และเชิญคลังผู้สูงอายุมาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายการทำงาน **๒. เชียงใหม่และลำพูน** บูรณาการการทำงานของวุฒิสภาฯ และภาคีเครือข่าย ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ นำศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม และเตรียมคนรุ่นใหม่ให้ขับเคลื่อนงานทดแทนคนเก่าหรือผู้สูงวัย ทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน และสังคม โดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง **๓. นครสวรรค์** เน้นการสร้างความเข้มแข็งให้วุฒิสภาฯ สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมทำงานกับวุฒิสภาฯ อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ และค้นหาผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ **๔. น่าน** ขยายเครือข่ายคัดเลือกวุฒิสภาฯ และผู้นำที่มีทักษะในการติดต่อสื่อสารและประสานงานกับภาคีเครือข่ายได้เป็นอย่างดี และให้ความรู้

แก่คนในชุมชน อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่ และการปลูกป่า **@พะเยา** รวมกลุ่มเพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแต่ละคน และวางแผนการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการใช้ Social Media ในการติดต่อสื่อสารและเผยแพร่ผลงานของวุฒิสภา **@พิษณุโลก** สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนโยบายของรัฐบาล อาทิ โครงการโคก หนอง นา โมเดล การเผ่าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชน สานต่อกิจกรรม “ปลูกรัก ปลูกผัก ใช้หลัก บวร สุจริต โควิด - ๑๙” **@เพชรบูรณ์** สนับสนุนการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาทุนทางสังคม อาทิ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนทุกช่วงวัย การคัดแยกขยะ และการส่งเสริมอาชีพจากขยะ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กศน. รพ.สต. และบวร **@แพร่** สร้างเครือข่ายและสรรหาคนรุ่นใหม่มาช่วยทำงานและทดแทนสมาชิกที่ห่างหายไป **@แม่ฮ่องสอน** ขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและดินเกษตรกรรม การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตและการทำงาน ส่งเสริมการรวมกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่การหาปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิต บรรลุภัณฑ์ การตลาด และใช้เทคโนโลยี **@ลำปาง** ทำงานเชิงพื้นที่ สนับสนุนการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมทั้งพัฒนาการรวมกลุ่มของวุฒิสภาให้เข้มแข็ง โดยให้ สสช. สนับสนุนสร้างเครือข่ายระหว่างวุฒิสภาฯ ในจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นเจ้าภาพ และ **@อุดรดิตถ์** ทำงานเชิงรุกบนพื้นฐานศาสตร์ของพระราชา การให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม แก่นักเรียน และเป็นที่ปรึกษาและวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับหุ่นยนต์บังคับมือ รวมทั้งขยายฐานและจำนวนวุฒิสภาฯ โดยทำงานร่วมกับสำนักงานพัฒนาการจังหวัด และหน่วยงานภาครัฐอื่น

คลินิกวุฒิสภา

เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันของ สสช. ผู้แทนวุฒิสภา ภาคเหนือ และวุฒิสภาฯ จังหวัดอื่นตามความสนใจรวม ๘ จังหวัด เพื่อหาแนวทางการขับเคลื่อนงานเชิงลึกและการทำงานของวุฒิสภาฯ ดังนี้

➤ **ข้อจำกัด** วุฒิสภาฯ ภาคเหนือมีข้อจำกัดในการทำงานคือ **ขาดความเข้าใจบทบาทของวุฒิสภาฯ อย่างแท้จริง** การสมัครเป็นวุฒิสภาฯ เกิดจากการถูกชักชวน โดยไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของวุฒิสภาฯ **ขาดการสร้างเครือข่าย ตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างวุฒิสภาฯ กับภาคีเครือข่าย และเปลี่ยนผู้ประสานงานบ่อย** ส่งผลให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง และ**ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการทำงาน** ซึ่งยังไม่ครอบคลุมค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการประชุมและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

➤ **ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จการขับเคลื่อนงานของวุฒิสภาฯ** โดยการตั้งชมรมวุฒิสภาฯ ที่มีตัวแทนจากทุกอำเภอ และมีระเบียบที่ชัดเจน สร้างแนวร่วมและภาคีเครือข่าย เลือกประเด็นการขับเคลื่อนที่ใกล้ตัว มีความเป็นไปได้

และไม่สร้างความขัดแย้ง/แตกแยก และเรียนรู้จากพื้นที่อื่นและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

➤ **ข้อเสนอแนะ** ควรเริ่มต้นการขับเคลื่อนงานจากเรื่องเล็ก ๆ หรือใกล้ตัว ที่หลายคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่ายที่มีศักยภาพและมีงบประมาณ และ สสช./มพท. ควรชี้แจงบทบาทของวุฒิสภาฯ ให้ชัดเจนตั้งแต่ขั้นตอนการรับสมัคร สนับสนุนงบประมาณและการจัดประชุมวุฒิสภาฯ ระดับจังหวัด จัดทำทำเนียบวุฒิสภาฯ รายจังหวัดส่งให้ประธาน/ผู้ประสานงาน และบูรณาการโครงการของวุฒิสภาฯ ภายใต้แผนพัฒนาประเทศ อาทิ โครงการครูอาสา โครงการหนึ่งวุฒิสภาฯ หนึ่งโรงเรียน เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม

สุดท้าย **นายแพทย์ พยอมยนต์ กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท** ฝากประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สอดคล้องกับแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ ดังนี้ **ด้านเศรษฐกิจ** การทำเกษตรเชิงพาณิชย์ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม วุฒิสภาฯ ต้องให้คำแนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ และสร้างความตระหนักถึงการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ **ด้านสังคม** มองคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาใน ๓ มิติ คือ กาย จิตใจ และสติปัญญา **ด้านสิ่งแวดล้อม** การใช้ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น โดยไม่กระทบต่อคนรุ่นหลัง อาทิ ปัญหาฝุ่น PM2.5 ต้องฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ที่เชื่อมโยงมาสู่การประกอบ/ส่งเสริมอาชีพ คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อม

ข้อคิดเห็นจากการประชุมวุฒิสภาฯ ทั้ง ๔ ภาค จะนำไปปรับปรุงแผนการดำเนินงานของธนาคารสมอง และบทบาทของวุฒิสภาฯ ที่จะช่วยสนับสนุนและผลักดันการขับเคลื่อนงานให้ถึงจุดหมายปลายทาง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาฯ และ สสช. และ มพท. จะได้นำเสนอในการประชุม ๒๐ ปี ธนาคารสมอง ส่วนแนวทางการดำเนินงานแบบบูรณาการระหว่างวุฒิสภาฯ กับภาคีเครือข่าย มพท. จะนำเสนอต่อที่ประชุม มพท. อาทิ การปรับปรุงข้อมูลทำเนียบวุฒิสภาฯ ให้ทันสมัย ครบถ้วน สมบูรณ์

ของดี มีมา Show

การนำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของวุฒิสภาฯ ๘ จังหวัด ภาคเหนือ ประกอบด้วย **เชียงใหม่** นำเสนอผลิตผลทางการเกษตรปลอดสารพิษ รวมทั้งผลไม้ และดอกไม้เมืองหนาว **อุดรดิตถ์** นำเสนอเบญจนาถกรรมนาชีวิต อาทิ การปลูกสับปะรดสี ที่นำไปสู่การสร้างรายได้ให้ชุมชน **น่าน** นำเสนอศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแสงเทียนการอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืชพื้นถิ่น และพืชอาหาร **เชียงราย** นำเสนองานศิลปหัตถกรรมไทยภาคเหนือ และไทยยอง งานปักเครื่องแต่งกายชาติพันธุ์ และของใช้ต่าง ๆ **เพชรบูรณ์** นำเสนอกิจกรรมโรงเรียน

การประชุมเชิงปฏิบัติการ "รวมพลังวุฒิสภาธนาคารสมองระดับภาค ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมา

วัตถุประสงค์

- เชื่อมโยงการทำงานของวุฒิสภา กับภาคีการพัฒนา
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของวุฒิสภา
- ขยายภาคีเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และบริบททางสังคมที่แท้จริง

ดำเนินการใน ๕ พื้นที่

กระบวนการ

เติมเต็มความรู้ความเข้าใจ

- ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
- แผนพัฒนาภาค
- ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI)
- ความรู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของวุฒิสภา

เวทีเสวนา

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นำเสนอตัวอย่างการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการทำงาน

แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น

หาแนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมร่วมกันของวุฒิสภา กับภาคีเครือข่าย

นิทรรศการ

แสดงผลงานของวุฒิสภา และภาคีเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม

ผลลัพธ์

- เกิดเครือข่ายการทำงานของวุฒิสภา ภาคีรัฐ เอกชน ประชาสังคม ทั้งในและนอกพื้นที่
- สาธารณชนรับรู้รับทราบผลงานของวุฒิสภา
- วุฒิสภา มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานในพื้นที่ของตนเอง

แนวทางการทำงานในอนาคต

- สร้างเครือข่ายของวุฒิสภา ในระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด และกลุ่มจังหวัด
- เพิ่มสมาชิกใหม่ทดแทน และส่งเสริมการร่วมกลุ่มของวุฒิสภา
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น
- สร้างเครือข่ายการทำงานใน ๔ ช่วงวัย : เด็ก เยาวชน วัยทำงาน และผู้สูงอายุ
- แนวทางทำงานที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตวิถีใหม่
- นำเสนอผลต่อคณะกรรมการ มฟท./ ผู้บริหาร สศช.

วุฒิสภาฯ ท่านใดต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน องค์ความรู้ รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ สามารถส่งมาที่

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความเท่าเทียมทางสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนสุขุมวิท แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ หรือ

brainbank@nesdc.go.th ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๒, ๓๕๐๖, ๓๕๒๔

๐-๒๒๘๒-๔๐๘๕, ๐-๒๒๘๑-๖๑๒๗ Brainbank NESDC-ธนาคารสมอง สภาพัฒน์ <http://brainbank.nesdc.go.th>

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๔/๒๕๖๑
ปณ.ทำเนียบรัฐบาล

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- ☐ ๑. จำนวนไม่ชัดเจน
- ☐ ๒. ไม่มีเลขที่บ้านตามจำนวน
- ☐ ๓. ไม่ยอมรับ
- ☐ ๔. ไม่มีผู้รับตามจำนวน
- ☐ ๕. ไม่มารับภายในกำหนด
- ☐ ๖. เลิกกิจการ
- ☐ ๗. ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ☐ ๘. อื่นๆ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ธนาคารสมอง กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความเท่าเทียมทางสังคม

๙๖๒ ถนนสุขุมวิท เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๔๐๘๕ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๔๐๘๕, ๐-๒๒๘๑-๖๑๒๗ เว็บไซต์ <http://brainbank.nesdc.go.th>